
Tilskuereffekten

Gunnar Risholt,
Helena Metveit,
Mari Heggelund,
Emma Fløde
og Đula Ganić

*Dahlske Videregående Skole,
Psykologi*

08.03.16

INNHOOLD

1. ABSTRAKT	2
2. INTRODUKSJON	3
2.1 GENERELL TEORI	3
2.2 TIDLIGERE FORSKNING	4
2.3 MÅL OG HYPOTESER.....	5
3. METODE.....	5
3.1 EKSPERIMENTELL FORSKNINGSMETODE	6
3.2 KVALITATIV FORSKNINGSMETODE.....	6
3.3 DESIGN, DELTAKERE OG UTSTYR.....	7
3.4 PROSEDYRE.....	7
4. GJENNOMFØRING OG RESULTAT	7
4.1 Forsøkene	8
4.1.1 Forsøksobjekt 1, forsøk 1	8
4.1.2 Forsøksobjekt 1, forsøk 2	8
4.2.1 Forsøksobjekt 2, forsøk 1	8
4.2.2 Forsøksobjekt 2, forsøk 2	9
4.3.1 Forsøksobjekt 3, forsøk 1	9
5. DISKUSJON.....	11
5.1 RESULTATENE RELATERT TIL HYPOTESENE	11
5.2 RESULTATENE RELATERT TIL INTRODUKSJONEN	11
5.3 FEILKILDER	12
5.4 KONSTRUKTIVE FORBEDRINGER OG ANDRE MULIGE STUDIER	13
5.5 SAMMENDRAG	14
6. REFERANSER	14

1. ABSTRAKT

Vår gruppe valgte en oppgave som tar for seg hvordan en folkemasse reagerer på en person som ligger/sitter på bakken og opplever smerte. Teorien vi kobler til prosjektet, er tilskuereffekten. Tilskuereffekten er når individer unngår å hjelpe andre i en nødsituasjon, på grunn av andre menneskers tilstedeværelse (Malt, 2009). Vi mener at menneskene i Arendal vil være konforme, og gi etter for gruppepresset fra de som velger å bare gå forbi, og vil derfor ikke gripe inn. Gruppepress kan defineres slik: «Press utøvd på person(er) i eller utenfor en gruppe, som får personen(e) til å revurdere sine meninger eller handlinger. Presset må komme fra et flertall. Gruppepress oppstår når to parter er uenige og den “tyngste” parten prøver å overbevise den andre.» (Thorsen, 2005) Gruppepress er altså når kravene om konformitet (likhet) blir for sterke, og som fører til at det er vanskelig å bryte ut av en gruppe. Når noen ser at andre ikke reagerer, vil de selv velge å ikke reagere. I en så stor folkemasse, vil dette føre til anonymisering og eventuelt ansvarsfraskrivelse, som gjør at du føler mindre ansvar for å reagere på et menneske i smerte. Vi mener også at måten skuespillerne vi bruker kler seg på, kommer til å ha noe å si for hvem som stopper for hver av skuespillerne - altså hvem de ønsker å identifisere seg mest med. Vi har derfor problemstillingen: “Er sørlendinger mer konforme enn mennesker i London?”.

Eksperimentet har tidligere blitt gjort i London, utenfor Liverpool Street Station. Vi utførte forsøket vårt utenfor Arendal kultur- og rådhus, ettersom dette var en plass mange folk gikk forbi. For at forsøket vårt skulle fungere, trengte vi en folkemengde, og dette stedet var der folk flest gikk forbi. Vi fikk to personer til å spille rollene våre. Den ene personen spilte rollene som typisk vanlig mann og uteligger, og den andre spilte rollen som en typisk vanlig dame. Vi utførte forsøket to ganger med en typisk vanlig mann og en typisk vanlig dame, og én gang med uteliggeren. Gjennomsnittlig tok det tre minutter og 17 sekunder før noen hjalp den vanlige mannen, ett minutt og syv sekunder for kvinnen, og tre minutter og 30 sekunder for uteliggeren. Det tok lengre tid før noen hjalp mannen, enn det tok før noen hjalp kvinnen. Grappa har funnet ut at folk bruker lengre tid på å reagere på en trengende person, enn hva de selv tror på forhånd. De forbipasserende synes det er vanskelig å bryte ut av folkemassen for å hjelpe en person

som trenger det. De grep tidligere inn for kvinnen, enn mannen. Det kan være fordi det muligens er et større menneskelig instinkt å hjelpe kvinner, enn det er å hjelpe menn. Det er noe man kan forske videre på.

2. INTRODUKSJON

2.1 GENERELL TEORI

Tilskuereffekten er en teori som har blitt forsket mye på (Much Of What You Know About The Bystander Effect Is Wrong, 2015 og THE BYSTANDER EFFECT, 2013). Mange eksperimenter og forsøk har blitt gjort for å teste tilskuereffekten. Tilskuereffekten handler om hvordan mennesker reagerer på ulike situasjoner – og om de i det hele tatt reagerer. Bryter man ut av folkemassen, eller ser man på andres reaksjoner og handler tilsvarende? Det er nettopp dette tilskuereffekten handler om – hvor konforme vi er. Konformitet handler om at du gjør det du blir fortalt du skal gjøre. Hvis du for eksempel vil gå bort å gi penger til en mann som sitter på gata og tigger, men vennene dine sier at du ikke skal gjøre det – da går du ikke bort og gir penger til denne mannen. Dersom det er en folkemengde, fører dette til anonymisering, som igjen fører til ansvarsfraskrivelse. Mange mennesker tenker at noen andre kommer til å gripe inn i situasjonen, og at man derfor ikke trenger å bidra selv. Dette er da ansvarsfraskrivelse.

I 1964 ble 28 år gamle Catherine «Kitty» Genovese overfalt og knivstukket til døde i et smug i Queens i New York da hun var på vei hjem fra jobb. I mer enn en halvtime, var 38 respektable, lovlydige borgere i Queens vitner til at en drapsmann knivstakk og overfalt Catherine Genovese. Flere soveromslys i leilighetskomplekset rett ved siden av ble skrudd på. Dette skremte drapsmannen bort tre ganger. Han kom likevel tilbake hver gang for å drepe kvinnen. Hver gang han kom tilbake, knivstakk han henne flere ganger. Ingen valgte å ringte politiet under angrepet. Først etter at kvinnen var død ble politiet oppringt. Hadde politiet blitt tilkalt umiddelbart etter at noen oppdaget forbrytelsen, kunne kvinnen ha overlevd. (Gansberg, 1964)

Ifølge en artikkel i New York Times fra 1964, fortalte vitner at de ikke visste hvorfor de ikke ringte politiet, eller at de var redde for å ringe politiet – men hadde ikke svar på hva de fryktet. (Gansberg, 1964).

2.2 TIDLIGERE FORSKNING

Forsøket vi baserer oss på, er gjort på Liverpool Street Station i London. Eksperimentet gikk ut på at tre skuespillere (én kledd som en uteligger, én vanlig kledd kvinne og én forretningsmann i dress) spaserte utenfor stasjonen og opplevde plutselig smerter. Deretter la de seg ned på bakken og ba om hjelp. De startet med å ta tiden da skuespilleren la seg ned i smerter, og stanset den da noen grep inn.

Vi har også brukt et annet eksperiment som bakgrunn; John Darley og Bibb Latane utførte et eksperiment ved Columbia University i 1968 (Eimot og Dalsklev, 2015). De ville undersøke hvordan mennesker reagerer i en alvorlig situasjon, og om reaksjonsmønstrene påvirkes av om det er andre personer til stede. Noen deltakere satt alene og fylte ut spørreskjemaer, mens andre satt i samme rom som to eller tre andre, ukjente personer. Deltakerne visste ikke at oppførselen deres ble observert av forskere fra et skjult vindu. I det ene tilfellet var de ukjente personene medsamsvorne skuespillere som hadde fått instruks om ikke å reagere på hendelsen som oppsto. I det andre tilfellet var også de ukjente personene deltakere i eksperimentet og uvitende om hva som skulle skje. Samtidig som de jobbet med å besvare spørreskjemaene, begynte det plutselig å sive røyk ut fra en luke i veggen. Spørsmålet var hvordan deltakerne ville reagere på denne uventede og potensielt alvorlige hendelsen. Ville det være forskjell i reaksjonen til de som satt alene, sammenliknet med de som satt sammen med andre?

Resultatene viste at de fleste studentene som var alene i rommet, oppførte seg svært ansvarlig. Mange reiste seg fra stolen de satt i, og undersøkte luken hvor røyken kom fra. De fleste tilkalte også hjelp. Totalt reagerte og rapporterte 75 % av deltakerne som var alene røykutviklingen.

Resultatet var helt annerledes for studentene i gruppene. I situasjonene der deltakerne delte rom med to bevisst passive personer, var det bare én av ti som meldte fra om

røyken. De øvrige 90 % foretok seg ingenting. Under fire av ti deltakere foretok seg noe i situasjonen der alle var like uvitende om hva som skjedde. Eksperimentet viste dermed det at sannsynligheten for at noen griper inn, minker når flere er til stede når en alvorlig hendelse oppstår – et fenomen bedre kjent som tilskuereffekten.

Latane og Darley forklarte effekten med at deltakernes tolkning av situasjonen ble påvirket av de andre personene til stede. Når de andre ikke reagerte, tenkte mange av deltakerne at situasjonen kanskje ikke var så alvorlig likevel. En annen forklaring på tilskuereffekten er at det oppstår en spredning, eller pulverisering av ansvar. Når flere andre er til stede under en alvorlig hendelse, vil færre føle seg personlig ansvarlig for å gripe inn eller hjelpe (Eimot og Dalsklev, 2015).

2.3 MÅL OG HYPOTESER

I problemstillingen vår, ønsker vi å undersøke hvor konforme sørlendinger er. Latane og Darley undersøker også konformitet i sitt forsøk, da de teller hvor mange som gir etter for presset når den andre personen i rommet ikke reagerer. Konformiteten til objektet blir da målt i forhold til den andre personen i rommet. På denne måten skaper disse en «gruppe» for seg selv. På samme måte ønsker vi å undersøke konformiteten i en folkemasse i Arendal. Vil noens handlinger påvirke andres handlinger og reaksjoner? Vi tror at menneskene i Arendal vil være konforme og gi etter for gruppepresset fra de som velger å kun gå forbi og ikke reagere.

3. METODE

Etter at gruppa kom frem til problemstillingen vår, brukte vi tiden på å finne ut hvordan vi skulle utføre eksperimentet for å få et mest mulig riktig resultat. Vi måtte tenke på mulige feilkilder, og etter hvert også hypoteser. Da vi planla hvor vi skulle ha eksperimentet, måtte vi særlig tenke på folkemengde, ettersom vi trenger en folkemengde for å finne svar på problemstillingen vår. Vi fant ut at vi ville dra til Arendal en lørdag formiddag, ettersom det da ville være flere folk i byen.

3.1 EKSPERIMENTELL FORSKNINGSMETODE

Vi har brukt den eksperimentelle forskningsmetoden, fordi individet utsettes for påvirkninger. I denne metoden kan forskeren ta tak i omgivelsene og ordne dem som den vil. For eksempel kan forskeren ta bestemte sider ved omgivelsene, og deretter forandre dem systematisk for å se hva det fører til. (Gjøsund & Huseby, 2010, s. 43) Grappa valgte ut noen personer som skulle spille noen bestemte roller på gata, og som definisjonen av eksperimentell forskningsmetode forteller, tok vi bestemte sider ved omgivelsene, og forandret dem (byttet på hvem som lå skadet på gata) for å se hva det førte til.

Det som forandres og undersøker, kaller vi variable. Variablene kan være uavhengige eller avhengige. I vårt eksperiment kaller vi skuespillerne for uavhengige variabler fordi det er skuespillerne som forskeren selv "endrer" på. Den avhengige variabelen er det som måles når den uavhengige variabelen endres. Den avhengige variabelen er I dette tilfellet de forbipasserende og deres reaksjoner da det er disse som måles. Enhver metode og ethvert eksperiment må vurderes ut fra mulige feilkilder. Dette kommer vi tilbake til på slutten av rapporten vår.

3.2 KVALITATIV FORSKNINGSMETODE

Vi har også benyttet oss av kvalitativ metode. «Kvalitativ metode brukes for å undersøke og beskrive menneskers opplevelse og erfaringer. Det finnes forskjellige måter å fremskaffe denne kunnskapen på. Kvalitativ metode er en fleksibel forskningsmetode, og det kan være utfordrende å sette seg inn i metoden» (Mediesenteret, Høgskolen i Bergen, 2012). Du får informasjonen fra kilden og du kan stille spørsmål som du lurer på der og da. Svaren blir såpass ulike at man ikke kan trekke slutninger eller generalisere svarene inn i en statistikk. Ved å gjennomføre intervjuer, fikk vi svar på hvorfor noen valgte å gripe inn, noe som var viktig for videre forskning. Vi intervjuet bare de som stoppet for å gripe inn, altså vi bedrev kvalitativ metode.

3.3 DESIGN, DELTAKERE OG UTSTYR

Grappa vår prøvde først å finne noen som kunne spille de ulike rollene våre, men på grunn av at ingen ville, måtte vi selv stille opp som skuespillere. Vi valgte tre roller; én voksen kvinne, én forretningsmann og én uteligger, ettersom det var de rollene som ble brukt i videoen fra London som vi har sammenliknet prosjektet med.

Planen før eksperimentet, var at vi skulle filme reaksjonen til forbipasserende, og deretter intervju dem, dersom de gikk med på dette. Ettersom vi fant ut av at det ble vanskelig å filme, droppet vi å filme personene, men i stedet intervju dem. Her benyttet vi oss av en enkel form for kvalitativ metode.

Vi valgte å utføre eksperimentet flere ganger med ulike variabler, slik at det forsterker vår problemstilling. En variabel var at vi tok tiden på hvor lang tid det gikk før noen kom for å hjelpe – men ettersom folkemengden i Arendal ikke er like stor som i London, ville det være færre folk som passerte, og det kunne dermed også ta lengre tid før noen ville gripe inn i situasjonen. For å forsterke denne variabelen, telte vi hvor mange som gikk forbi uten å reagere.

3.4 PROSEDYRE

Vi dro til Arendal en lørdag formiddag, ettersom det er flere mennesker ute i gatene i helgene, enn i ukedagene. På grunn av den kalde temperaturen ute, var det en større folkemengde inne på Arena-senteret. Planen var derfor å gå inn på senteret for å utføre eksperimentet innendørs. Vi tok vi kontakt med Securitas og spurte om vi kunne gjøre eksperimentet inne på senteret. De sa at vi kunne bli politianmeldt dersom vi ikke fikk godkjenning av ledelsen på senteret, og ettersom vi måtte vente til mandag med å ta kontakt med ledelsen, valgte vi å gjøre prosjektet utenfor kulturhuset.

4. GJENNOMFØRING OG RESULTAT

Gruppen ble enige om å ta tiden på hvor lenge uteliggeren, den vanlige kvinnen og den vanlige mannen måtte ligge på gata uten å få hjelp. Ut ifra de tallene gruppen fikk, skulle

vi lage en statistikk som viser forskjellen mellom uteliggeren, den vanlige mannen og den vanlige kvinnen.

4.1 Forsøkene

4.1.1 Forsøksobjekt 1, forsøk 1

Det første forskningsobjektet var en typisk vanlig mann, altså en velkledd og tilsynelatende vellykket person. Denne personen satt seg først ned og holdt seg for hodet og ga uttrykk for at han hadde det svært dårlig. Da ingen kom bort til mannen etter om lag 40 sekunder og 13 forbipasserende, la han seg helt ned på bakken for å se om det var noen som grep inn. Deretter tok det to minutter og 40 sekunder og 33 forbipasserende før en mann i 40-50-årsalderen grep inn i situasjonen.

Da vi spurte mannen om hvorfor han valgte å gripe inn, sa han "Jeg antar at jeg grep inn fordi jeg er et medmenneske, og da jeg så at mannen la seg ned, tenkte jeg at det kunne være ett eller annet med sukkersyke eller annet som gjorde at helsa var i fare".

4.1.2 Forsøksobjekt 1, forsøk 2

På andre forsøk, med samme forskningsobjekt som nevnt over, tok det ett minutt og 20 sekunder og 25 forbipasserende før to kvinner grep inn.

Da disse kvinnene i tjuårsalderen ble spurt om hvorfor, svarte de «Selvfølgelig hjelper vi når vi ser noen som ikke har det bra!». Videre spurte vi om hvorfor de trodde det var så mange som gikk rett forbi. Da svarte kvinnene «Folk er vel kanskje redde for å gripe inn, eller redde for reaksjonene til den skadede.»

4.2.1 Forsøksobjekt 2, forsøk 1

Det andre forskningsobjektet var en typisk normal voksen kvinne. Dette forskningsobjektet utførte samme handlinger som forretningsmannen. Det tok ett minutt og 14 forbipasserende før noen grep inn i situasjonen.

Det var en familie, med en dame i spissen, som gikk bort til offeret og spurte om det gikk bra. Grunnen til at de grep inn, var at de så en dame legge seg ned, og at det ikke virket helt normalt.

4.2.2 Forsøksobjekt 2, forsøk 2

På det andre forsøket med forsøksobjekt 2, tok det bare 45 sekunder før noen grep inn i situasjonen. Denne forbipasserende var den første som gikk forbi etter at kvinnen hadde lagt seg ned. Det spesielle med denne hendelsen, var at kvinnen som grep inn, stod og ventet en stund, og grep ikke inn før hun så at det var en annen dame som også gikk bort til den sårede kvinnen. Kvinnen som ventet med å gripe inn, sa at det var bra at det kom en annen kvinne som hun kunne støtte seg til.

Her kan vi se at én av hypotesene våre stemmer (dersom én person griper inn, vil det øke sannsynligheten for at en annen person også vil gripe inn). Da vi spurte de hvorfor de stoppet, svarte de at det var unormalt å ligge på gata med fine klær. Hun så mer ut som en kvinne som ville ta inn på hotell. De trodde derfor at hun lå der på grunn av smerter og trengte hjelp.

Med denne observasjonen, kan vi si at hypotesen vår om at klesstil/type menneske har noe å si for om man velger å gripe inn, stemmer. I tillegg hadde de fulgt med på «Petter uteligger», og tenkte at de hadde gjort det samme for en uteligger. Vi ble fortalt at disse to damene ikke forstod hvorfor folk ikke har fått øynene opp etter denne serien.

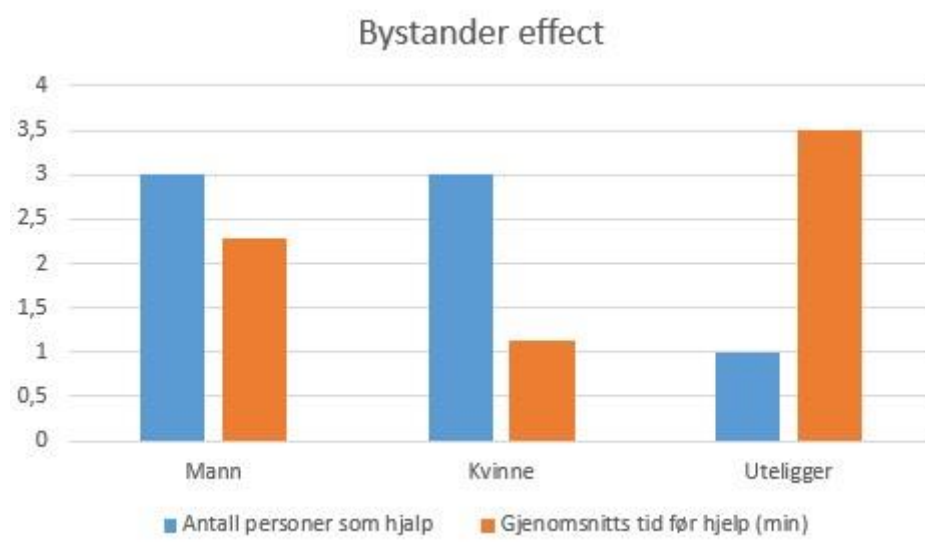
4.3.1 Forsøksobjekt 3, forsøk 1

Det siste forskningsobjektet var en uteligger. Da den hjemløse mannen lå på gata, tok det tre minutter og 30 sekunder før han fikk tilbud om hjelp. Det var altså denne personen det tok lengst tid før noen hjalp, og i tillegg var det han som færrest personer kom bort for å hjelpe. Det var faktisk bare én person som hjalp han.

Etter at dette eksperimentet var utført, viste det seg at det tok ganske lang tid før noen kom bort til både uteliggeren og mannen, mens det tok mindre tid før en familie kom bort til damen. Gruppen hadde nok forventet at det var betydelig raskere respons når det gjaldt mannen og kvinnen, enn for uteliggeren. Det var derfor litt overraskende for

oss at resultatet ble som det ble. Det viste seg tydelig at mange stoppet opp og kikket på den personen som lå der, men det å faktisk gripe inn og spørre om de trengte hjelp, satt lenger inne. Veldig mange stoppet, kikket og gikk videre.

Her ser vi at det tok betydelig lengre tid før noen grep inn i situasjonen der uteliggeren og den normale mannen lå nede, enn da kvinnen lå nede. Det tok ca 2 minutter og 20 sekunder før noen hjelp når det var mannen som lå nede. Vi ser da at det er en betydelig forskjell i tid fra mannen fikk hjelp til kvinnen også fikk hjelp. Det tok bare ca 1 minutt før noen hjelp kvinnen, men det var like mange som kom for å hjelpe hver av dem. Hos uteliggeren tok det lengst tid; 3 minutter og 30 sekunder og det var bare en som kom for å hjelpe.

Tabellen under viser de samme opplysningene i en annen form:

Vi ser tallene i en mer presis form og ser tydeligere at det tok lengst tid før noen grep inn hos uteliggeren, og minst tid hos kvinnen.

	Mann	Kvinne	Uteligger
Antall personer som hjalp	3	3	1
Gjennomsnittstid før hjelp (min)	2,28	1,125	3,5

5. DISKUSJON

5.1 RESULTATENE RELATERT TIL HYPOTESENE

Vi mener at resultatene stemte med hypotesene, med tanke på antall forbipasserende i forhold til størrelsen på byen, og tidspunktet på dagen vi utførte eksperimentet. Det var relativt mange som gikk forbi før noen stoppet opp for å hjelpe personen som lå på bakken. Noen snudde seg og stirret men gikk deretter videre.

Før eksperimentet ble utført mente vi at menneskene i Arendal ville være konforme og gi etter for gruppepresset til å gå videre, noe som viste seg å stemme med hypotesen. Når mennesker går i en folkemengde føler de mindre press til å reagere selv, grunnet anonymiseringen som oppstår i større grupper med mennesker. Dette la vi merke til når vi stod og så på når folk gikk forbi. Det var noen som stoppet opp for å se om noen skulle hjelpe, men de hjalp ikke selv, fordi andre ikke hjalp. I etterkant av eksperimentet vårt, fortalte noen av menneskene oss at de tenkte "noen andre kommer sikkert til å hjelpe".

5.2 RESULTATENE RELATERT TIL INTRODUKSJONEN

Man føler seg tryggere med å være med i folkemengden, og når alle går forbi den trengende personen føler du ikke like stor trang til å hjelpe den personen. Når du går i en strøm av folk har du ikke lyst til å bryte den strømmen (THE BYSTANDER EFFECT, 2009). Du vil ikke skille deg ut av folkemengden, og hvis du bryter ut av folkestrømmen, så gjør du nettopp dette. I en så stor folkemengde vil du føle anonymitet. Du tror at ingen legger merke til deg. Anonymisering fører altså til ansvarsfraskrivelse.

Vi kan også se at når det faktisk var en som kom og skulle hjelpe, kom det også flere for å hjelpe. De gir da etter for gruppepresset fra en ny gruppe i situasjonen - gruppen som velger å reagere. Menneskene kan da velge å identifisere seg med denne gruppen i stedet for den anonyme folkemengden.

Forestill deg at du går i en travel gate. Du skynder deg for å rekke toget ditt, da du plutselig ser en person som ligger på bakken og har det vondt. Ingen andre reagerer på den personen. Hadde du hjulpet han eller henne? Våre resultater i eksperimentet om tilskuereffekten sier nei. Siden ingen andre reagerer på denne mannen - hvorfor skal du

reagere? Du kan ikke hjelpe, du må jo rekke toget ditt. Dessuten ønsker du ikke å skille deg ut fra folkemassen. Derfor går du bare videre. Hvis alle andre tenker på en liknende måte får ikke den trengende personen hjelp. Noen av menneskene vi intervjuet i etterkant av forsøket mente at folk ikke stoppet fordi de trodde noen andre kom til å gjøre det.

Vår problemstilling er: "Er sørlendinger mer konforme enn mennesker i London". Vi kan se på forsøket som er gjort før i London for å finne ut av dette. Der ser vi at det tok over 20 minutter før noen hjalp den hjemløse, fire minutter og 30 sekunder for den vanlige damen og bare syv sekunder før noen hjalp forretningsmannen (THE BYSTANDER EFFECT, 2009). I vårt forsøk tok det kortere tid før noen hjalp personen på hvert forskningsobjekt, og det tok omtrent like lang tid på hver i forhold til forsøket i London. Som vi ser på våre grafer under *4.Gjennomføring og Resultat*, reagerer sørlendinger nesten likt på mannen og damen. Det var kun noen minutter forskjell. Det kan derfor virke som at vår problemstilling blir falsifisert, og at det motsatte blir verifisert. Folk i London er enda mer anonyme grunnet stor folkemengde. Dersom folkemengden og antall passerende hadde vært like mange begge steder, kunne vi enklere ha målt konformiteten. Problemstillingen vår kan derfor verken verifiseres eller falsifiseres.

5.3 FEILKILDER

Feilkilder er ulike variabler som kan ha endret det endelige resultatet på eksperimentet. Vi kan ikke endre på folkemasser som går forbi. Vi kan for eksempel ikke vite om helsepersonell er blant de forbipasserende, og vi kan ikke forandre på det. Dette er våre feilkilder:

Vi burde ha vært i Arendal en dag det var større folkemengde tilstede. Når vi går ut ifra et eksperiment som er blitt gjort i London, og prøver å gjenskape det i Arendal by med færre folk, vil vi få helt andre resultater enn de resultatene som ble funnet i London - og det blir derfor vanskelig å sammenlikne våre resultatene med deres. Vi kunne istedenfor ha gjort eksperimentet i juletiden. Da hadde det vært flere mennesker der, og det ville vært lettere å måle konformiteten, og samtidig lettere å sammenlikne resultatene. Det er lettere å være anonym i en større folkemasse, enn i en mindre folkemasse.

Vi kunne ha gjennomført forsøket flere ganger for å få bedre og mer nøyaktige resultater. Grappa vår gjorde det bare fem ganger, og fikk derfor ikke helt nøyaktige resultater.

Vi burde også hatt eldre og bedre skuespillere for å få det mer realistisk. Begge skuespillerene våre var 17 år, mens skuespillerne i videoen vi arbeidet ut ifra, var godt over tjue år. Det blir derfor vanskelig å sammenligne våre resultater, med deres.

Det kan være helsepersonell tilstede. Helsepersonell er forpliktet til å hjelpe en som de ser har det vondt. En av kvinnene som grep inn i eksperimentet vårt, hadde nettopp hatt førstehjelpskurs. Hun sa derfor at hun følte seg forpliktet til å bruke sin kunnskap til å hjelpe.

Gruppen filmet da vi utførte eksperimentet. Det var en mann som gikk forbi store deler av tiden, og det virket som at han fikk med seg at dette var et eksperiment. Han gikk deretter bort til uteliggeren for å spørre om det gikk bra med han. Det kan også være at det var flere som fikk dette med seg.

En av personene som grep inn, hadde nettopp sett en serie (Petter Uteligger) på tv, som handler om en normal person som skal leve som uteligger i to måneder. Hun fortalte at hun derfor hadde mer sympati for de som sov eller lå på gaten. Det etiske aspektet ved å hjelpe var kanskje dermed med påtrengende. Kanskje det har en effekt å fokusere på etiske problemstillinger i media.

5.4 KONSTRUKTIVE FORBEDRINGER OG ANDRE MULIGE STUDIER

En av de største feilkildene våre kunne vi gjort noe med. Vi kunne ha gjort eksperimentet på en dag der det var flere folk i Arendal. Da ville vårt resultat blitt mer likt resultatet til eksperimentet i London. Man kan gjøre forskjellige studier basert på tilskuereffekten. Man kan for eksempel ha et tilsvarende eksperiment, men ha om noe annet enn en person som er skadet på gata. En gruppe kan forske på om mennesker reagerer annerledes på vold mot en dame enn vold mot en mann.

5.5 SAMMENDRAG

Når folk går på gata med en stor folkemasse, føler de at de er en del av folkemassen og vil da gjøre det samme som resten av gruppen. Derfor reagerer ikke folk så mye på en person som ligger på bakken før noen andre reagerer. Vi fikk se det to ganger. Det var noen som ikke grep inn før de så at noen andre også ville reagere. Med dette har vi fått vise hvordan tilskuereffekten effekten fungerer.

Vi får ikke bekreftet hypotesen vår om at sørlendinger er mer konforme enn mennesker i London. Menneskene i Arendal reagerte kjappere på forsøket enn det londonerne gjorde. Det var få som reagerte, og ga derfor etter for gruppepresset til folkemassen, men de reagerte fortsatt kjappere enn de i London. Vi kunne også måle konformiteten på antall mennesker som ble en del av den gruppen som valgte å gripe inn. Likevel mener vi at denne konklusjonen ikke er tilregnelig, med tanke på feilkildene og størrelsesforskjellen på Arendal by og London by.

6. REFERANSER

- Gjørund, P., Huseby R., 2012, *Psykologi 1*, Cappelen Damm AS.
- Gansberg M. (1964, 27.03.). 37 Who Saw Murder Didn't Call the Police, *The New York Times*. Hentet fra <http://www.nytimes.com/1964/03/27/37-who-saw-murder-didnt-call-the-police.html? r=0>
- Eimot K., Dalsklev M. (2015, 16.01.). En studie av tilskuereffekten, *Psykologisk.no*. Hentet fra <http://psykologisk.no/2015/01/en-studie-av-tilskuereffekten/>
- "hganon" (2014, 19.09.). The Bystander Effect - What Would You Do?, Hentet fra <http://anohq.com/bystander-effect/>
- Gjørund, Peik & Huseby, Roar (2010). *Eksperimentelle metoder i forskningen*. *Psykologi 1*, Cappelen Damm AS
- Mediesenteret, Høgskolen i Bergen. (2012) *Kvalitativ metode*. Hentet fra <http://kunnskapsbasertpraksis.no/kritisk-vurdering/kvalitativ-metode/>
- Melvær K. (2014, desember). Holbergprisen, Hentet fra <http://metode.holbergprisen.no/content/>

- "The Bystander Effect", 23. november 2015, Hentet fra https://en.wikipedia.org/wiki/Bystander_effect
- J.H. Thorsen. (2005, høst). *Gruppepress*. Hentet fra (<http://home.thorsen.pm/files/skole/org106/org106.tt>)
- Mediesenteret, Høgskolen i Bergen (2012) <http://kunnskapsbasertpraksis.no/> (online). (20.01.16). Funnet på: <http://kunnskapsbasertpraksis.no/kritisk-vurdering/kvalitativ-metode/>
- Malt, U. (2009, 13.02.). Sosialpsykologi, *Store Norske Leksikon*. Hentet fra <https://sml.snl.no/sosialpsykologi>
- *THE BYSTANDER EFFECT* (2009), hentet fra <https://youtube.com/watch?v=OSsPfbup0ac>
- *THE BYSTANDER EFFECT* (2013), hentet fra https://youtube.com/watch?v=vB_L8rGMiZ4
- *Much Of What You Know About The Bystander Effect Is Wrong.* | Ken Brown | *TEDxUlowa* (2015), hentet fra <https://youtube.com/watch?v=Ufs8cKyzLvg>